

EDİTÖRLERDEN

A WORD FROM EDITORS / VON DEN EDITOREN

Alevi Bektaşî Kültür Enstitüsü'nün süreli yayını olan Alevilik Bektaşîlik Araştırmaları Dergisi 14. sayısı ile akademik dünya ile buluşmanın mutluluğunu yaşamaktadır. Derginin 13. sayısı ile derginin Editör ve Yayın Kurullarının güncellenerek Açık Dergi Sistemine (Open Journal System) geçildiği bilgisini sizinle paylaşmıştık. Yeni Yayın Kurulu ile çıkardığımız ikinci sayımızda değişimin meyvelerini almaya başladık. Dergimiz ERIHPLUS (European Reference Index for the Humanities and Social Sciences) Uluslararası Avrupa İnsânî Bilimler Referans İndeksi tarafından taranmaya başlanmıştır. Dergimizin Yayın Kurulu üyesi olan Yrd. Doç. Dr. Haydar Yalçın'a bu konuda gösterdiği desteğinden dolayı teşekkürlerimizi sunarız. Bu başlangıcın derginin akademik seviyesini daha üst basamaklara çekeceğine inanıyoruz. Derginin farklı alan indekslerine yaptığı başvuruların olumlu sonuçlarını da bundan sonraki sayılarımızda sizlerle paylaşmayı ümit ediyoruz.

Editörlüğümüzde çıkarılan Alevilik Bektaşîlik Araştırmaları Dergisi'nin 14. sayısında 8 özlü makale, 2 kitap tanıtım yazısı yayınlanmıştır. Makale ve kitap tanıtımlarından biri Almanca, diğerleri Türkçe metin olarak yayınlanmıştır. Dergimizin ilk makalesi Levent Kayapınar tarafından hazırlanan “*Anadolu'dan Koron ve Modon'a Kızıl Taçlıların İskânı*” adlıdır. Kayapınar, Osmanlı Devleti ile Safevi Devleti arasında geçen mücadelede Anadolu coğrafyasında yaşayanlardan Şah İsmail'e destek veren kişi ve toplulukların sürgünlerle farklı coğrafyalara iskan edildiğini ifade etmektedir. Kayapınar, makalesinde bu sürgünlerden Rumeli iskanına dair bilinmeyen birini konu edinmiştir. 1500 yılında Venedik Cumhuriyet'inden alınan Koron ve Modon'a iskan edilen “Kızıl Taçlı” olarak adlandırılan topluluğu Osmanlı kronikleri, Batılı kaynaklar ve mufassal tahrir defterleri ışığında gözler önüne sermektedir. Rumeli iskanında Alevi topluluklardan Osmanlı'nın yararlanmasını göstermesi açısından makale özgün bilgiler sunmaktadır.

Dergimizin ikinci makalesi, Nilgün Çıblak Coşkun'un “*Alevi-Bektaşî Geleneğinde Âşık-Zakir İlişkisi: Sivasslı Âşık Ummanî Örneği*” adlı çalışmasıdır. Çıblak Coşkun, makalesinde Ağuiçen Ocağı'nın Sivas koluna mensup Âşık Ummanî'yi konu edinmektedir. Ummanî'nin bade içip âşık olması ve cemlerde zâkir postuna oturmasını mülakatlarla toplanan veriler ve şiirlerinden örneklerle açıklanmaktadır. Böylece Alevî inanç sisteminin yaşatıcı ve aktarıcı kurumlarından olan âşıklık-zâkirlik geleneğinin bir temsilcisi daha bu makale ile literatüre kazandırılmaktadır.

Cahit Telci tarafından kaleme alınan “*Seyyid Gazi Zaviyesi ve Yıllık Merasimleri Hakkında*” başlıklı makalede önemli bir Alevi örgütlenme merkezi olan Seyyid Gazi Zaviyesi ve zaviyede yıllık merasimler konu edinmektedir. Eskişehir Seyitgazi ilçesinde bulunan Seyyid Gazi Zaviyesi, Alevi inanç sisteminin teşekkül evresinde ve sonrasında bir inanç merkezi olarak işlevler üstlenmiştir. Makale, Seyyid Gazi Zaviyesi’nde yapılan törenlerin içeriği ve devletin törenler ile ilgili tutumu hakkında bilgi vermesi açısından literatüre önemli katkılar sunmaktadır.

Haydar Efe tarafından hazırlanan “*AİHM’in Hükümete Son Sözü: “Alevileri Resmen Tanı”*” başlıklı makale, Alevi sivil toplum kuruluşlarının uluslararası hukuk mücadelesini konu edinmektedir. Güncel bir konuyu ele alan makale, Alevi toplulukların Türkiye mahkemelerinde çözüm bulamadıkları sorunlarına AİHM kararları ile nasıl elde ettiklerini ve Türkiye Cumhuriyeti’nin Alevi bireylerin hakları konusundaki hukuki sorunları bütüncül bir yöntemle analiz edilmektedir.

“*Virâni Baba’da Yüz Üzerine Bir İnceleme*” adlı çalışma Mehmet Temizkan tarafından hazırlanmıştır. Makalede, Alevi-Bektaşî edebiyatında Hurufîlik etkisini eserlerinde en güçlü şekilde gördüğümüz Virâni’nin şiirlerinde “yüz” Hurufîlik bağlamında ele alınmaktadır. Makale, Alevi Bektaşî edebiyatındaki Hurufî etkiyi Virâni örneğinde analiz etmesi bakımından literatüre katkı sunmaktadır.

Fahri Maden’in “*Alevilik-Bektaşîlik’te Hızır İnanca ve Hızır (Hıdır) İsmiyle Anılan Alevi-Bektaşî Tekke, Türbe ve Ocakları*” başlıklı makalesi Alevi inanç sisteminde yaşayan Hızır inancını konu edinmektedir. Makaleyi asıl kıymetli kılan ise Hızır adlı Alevi Bektaşî tekke, türbe ve ocaklarını arşiv belgeleri ve yazılı literatür merkezli analizlerle sunmasıdır. Makale bu yönüyle Hızır kültü merkezli çalışma yapanlara referans kaynak niteliğindedir.

Cemal Salman, “*Sözde Özgürlük ve Özde Eşitlik Tartışmaları Işığında Kentte Kadın ve Alevi Olmak*” adlı makalesinde Alevi toplumunda kadının yerini ve rolünü alan araştırmalarında topladığı veriler ve literatür analizi ile sunmaktadır. Bu makalede, söylemde kalmayan Alevi kadını bulmak ve kültürel belleğin tanımlamalarını görmek mümkün olmaktadır. Makale, kadın ve cinsiyet literatürüne önemli veriler sunmaktadır.

Levent Mete’nin Almanca “*Die Buyruk-Schriften Problemfeld Und Religiöses Selbstverständnis / Buyruk El Yazmaları: Sorun Alanı ve Dinsel Öz Anlayışı*” adlı makalesi

Alevi inanç sisteminin ritüelleri ve esasları hakkında bilgi veren Buyruk kitaplarını konu edinmektedir. Makalede, Buyruk metinlerinin Alevi toplumunun referans kaynağı oluşu tarihsel süreçten günümüze örneklerle anlatılmıştır.

Bu sayının kitap tanıtımı bölümünde iki tanıtım yazısı yayınlanmıştır. Bunlardan ilki Mustafa Duman'ın, Bülent Akın'a ait "*Zâkirlik Geleniğinin Değışen Yaratım ve İcra Ortamı: Zâkirlikten Âşıklığa Âşık Niyazi*" adlı kitaba dair değerlendirmesidir. Duman, yazısında âşık edebiyatı araştırmalarında Performans Teorisini merkeze alan çalışmaların yetersizliğinden bahsederek Bülent Akın'ın Performans teorisinin yöntemleri ile Âşık Niyazi'yi inceleyen eserinin âşık edebiyatı çalışmalarına gerek yöntemsel gerekse terminolojik açıdan katkı sağlayacağını vurgulamıştır.

İkincisi ise, Robert Langer, Hüseyin Ağuiçenoğlu, Janina Karolewski ve Raoul Motika tarafından hazırlanan "*Ocak und Dedelik. Institutionen religiöser Spezialistentums bei den Aleviten*" adlı kitaba Elif Yıldızlı tarafından yapılan tanıtım yazısıdır. Almanca olarak 2013 yılında yayınlanan eser, Alevilik konusunda çalışma ve araştırmaları ile bilinen bir ekip tarafından hazırlanmıştır. Ocak sistemi ve Dedelik Kurumu hakkında yazılı ve sözlü kaynaklar üzerine uzun yıllar çalışmalar yürüten araştırmacıların Almanca olarak yayınladıkları eserin literatüre önemli katkılar sunduğıu Elif Yıldızlı tarafından kitaba atıflarla açıklanmıştır.

Alevilik Bektaşilik Dergisi'nin 14. sayısının ortaya çıkmasında makaleleri ile katkı sunan yazarlarımıza, hakemlerimize, Yayın Kurulu Üyelerine ve derginin bütün maddi yükünü üstlenen Alevi Bektaşı Kültür Enstitüsü Yönetim Kurulu'na teşekkürlerimizi sunar. Derginin yeni sayısının Alevilik Bektaşilik alanına özgün bilgiler sunmasını temenni ederiz.

Editörler
Prof. Dr. Ali YAMAN
Yrd. Doç. Dr. Mehmet ERSAL